

N **EDERLANDS**
R **GISTER**
G **RECHTELIJK**
D **SKUNDIGEN**

**Evaluatie College gerechtelijk
deskundigen**
Samenvatting

Contactgegevens

Amsterdam, 19 mei 2020

dr. O. (Oberon) Nauta
onauta@dsp-groep.nl

drs. M.D. (Manja) Abraham
mabraham@dsp-groep.nl

N. (Nynke) Piepers Msc.
npiepers@dsp-groep.nl

Dit onderzoek is uitgevoerd door DSP-groep, in opdracht van de afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

© 2020, WODC, ministerie van Justitie en Veiligheid, auteursrechten voorbehouden.

Samenvatting

Inleiding

Mede naar aanleiding van enkele ernstige gerechtelijke dwalingen waarbij onvoldoende kwaliteit van forensische expertise een rol speelde, trad in 2010 de Wet deskundige in strafzaken (Wds) in werking. De wet heeft tot doel bij te dragen aan de bevordering van de kwaliteit van de inbreng van deskundigen in de rechtspleging. Het met de Wds ingestelde Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (hierna: NRGD) dat wordt bestuurd door het College gerechtelijk deskundigen (hierna: College) beoogt aan deze doelstelling een belangrijke bijdrage te leveren.

Het College is een zelfstandig bestuursorgaan. Omdat op grond van de wet zelfstandige bestuursorganen iedere vijf jaar geëvalueerd moeten worden, en de laatste evaluatie in 2014 plaatsvond, heeft het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC), op aanvraag van het ministerie van Justitie & Veiligheid, DSP-groep verzocht het NRGD-stelsel opnieuw te evalueren. In voorliggende managementsamenvatting worden de voornaamste uitkomsten van de evaluatie gegeven.

Methode van onderzoek

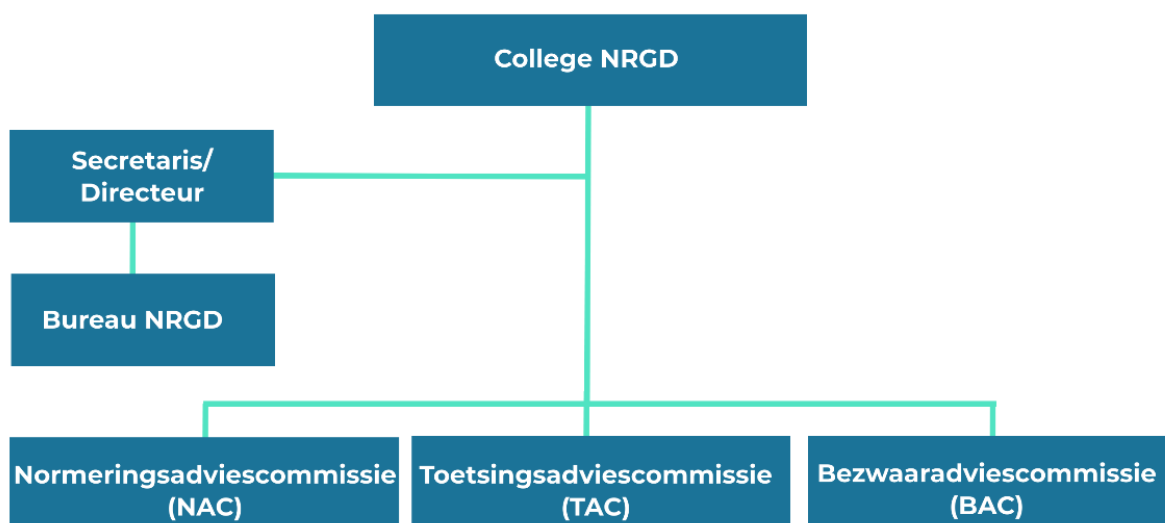
Het veldwerk voor de evaluatie heeft plaatsgevonden in de periode mei 2019 – januari 2020. In deze periode zijn verschillende onderzoeksactiviteiten verricht. In de eerste plaats heeft deskresearch plaatsgevonden op diverse schriftelijke bronnen en zijn cijfermatige gegevens van het Bureau NRGD in ogenschouw genomen. Voorts is een enquête gehouden onder een representatieve en gestratificeerde steekproef van 351 deskundigen die deels in het NRGD staan ingeschreven en deels niet. Tot slot zijn 32 respondenten geïnterviewd, verdeeld over de verschillende stakeholders van het NRGD-stelsel. Het gaat daarbij om leden van het College, het Bureau NRGD, leden van de rechterlijke macht, het NFI, het NIFP, gerechtelijke deskundigen en leden van de diverse toetsings- bezwaar- en normeringscommissies van het NRGD-stelsel.

Het NRGD-stelsel

Voor een goed begrip van de uitkomsten van de evaluatie is het nodig notitie te nemen van de formele opzet van het NRGD-stelsel. Onder NRGD-stelsel wordt binnen deze evaluatie verstaan het geheel aan organen, voorzieningen en procedures waarmee het College komt tot het normeren van deskundigheidsgebieden en het toetsen van aanvragers aan deze normen voor toelating tot het NRGD.

Het NRGD-stelsel bestaat uit een register waarin deskundigen kunnen worden ingeschreven wanneer zij voldoen aan de criteria die voor het desbetreffende deskundigheidsgebied zijn vastgesteld. Er is een College met een driedelige taakstelling: het beheert het register, het normeert de relevante deskundigheidsgebieden en het toetst aan de hand van de normen of een deskundige kan worden toegelaten tot het register. Wanneer een deskundigheidsgebied door het College is genormeerd, benoemt de rechterlijke macht in beginsel alleen nog deskundigen die voor het betreffende deskundigheidsgebied ingeschreven staan in het NRGD.

In zijn taakstelling wordt het College bijgestaan door diverse organisatie(onderdelen). In onderstaand schema wordt de organisatiestructuur samengevat:

Namens het College beheert en onderhoudt het Bureau NRGD het register. Het Bureau NRGD ondersteunt verder het College bij beleidsvoorbereiding, bij het instellen en begeleiden van de verschillende commissies, bij communicatie en logistieke processen, bij het financieel beheer en door juridische advisering. Voor het bepalen van de gemeenschappelijke normen per deskundigheidsgebied laat het College zich adviseren door de normeringsadviescommissie (NAC) die het zelf instelt. De NAC is samengesteld uit deskundigen op het betreffende deskundigheidsterrein, aangevuld met juristen en vertegenwoordigers van het Bureau NRGD. Voor de inhoudelijke toetsing van de aanvraag aan de inhoudelijke eisen van het specifieke deskundigheidsgebied laat het College zich adviseren door een toetsingsadviescommissie (TAC) die de inhoudelijke beoordeling van de aanvragen doet. De TAC beoordeelt, aan de hand van recente zaaksrapporten die door de aanvrager zijn opgesteld, of de aanvrager voldoet aan de eisen voor registratie. De aanvrager kan bezwaar maken tegen de beslissing van het College over de registratieaanvraag. Het bezwaar wordt behandeld door de bezwaaradviescommissie (BAC). Na behandeling van het bezwaar geeft de BAC een advies aan het College, dat uiteindelijk een beslissing neemt over het bezwaar.

Uitkomsten van de evaluatie

De centrale probleemstelling van de evaluatie luidt:

"Heeft het College tussen 2014 en 2019 zijn doelen bereikt wat betreft (her)normering van deskundigheidsgebieden en toetsen van deskundigen aan deze normen? Hoe is het College met de aandachtspunten omgegaan die in de evaluatie uit 2014 naar voren kwamen?"

Deze probleemstelling is uitgewerkt in een set onderzoeksvragen die thematisch zijn onderverdeeld. Het gaat om vragen over normering en hernormering van deskundigheidsgebieden, vragen over inschrijving en herinschrijving in het register, om vragen over de kwaliteit van het NRGD-stelsel en de ingeschreven deskundigen en om vragen over doelrealisatie. In deze paragraaf trekken we per thema de belangrijkste conclusies. We beginnen daarbij met het thema doelrealisatie omdat dit thema samenvalt met de centrale vraagstelling van het onderzoek.

Conclusies ten aanzien van doelrealisatie College

Binnen het thema doelrealisatie zijn de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

Vragen met betrekking tot **doelrealisatie**:

- ② Hoe is het College met de aandachtspunten betreffende de registratie omgegaan die in de evaluatie uit 2014 naar voren kwamen?
- ② Welke doelen had het College gesteld m.b.t. het verwerken van (her)registraties in de jaren 2014 t/m 2019? Waarop zijn deze doelen gebaseerd?
- ② Welke doelen had het College gesteld m.b.t. (her)normering van deskundigheidsgebieden in de jaren 2014 t/m 2019? Waarop zijn deze doelen gebaseerd?
- ② In hoeverre heeft het College deze doelen bereikt?
- ② Is de toetsingslast van het College verminderd door accreditatie van opleidingen van NFI en NIFP?
- ② Hoe beoordeelt het College de mogelijkheid tot voorwaardelijke registratie van nieuw ingestroomde zojuist opgeleide deskundigen?

In 2014 is het NRGD-stelsel voor het eerst geëvalueerd. Die evaluatie maakte duidelijk dat het stelsel naar behoren functioneerde en kwalitatieve output leverde op het gebied van normering, toetsing en registratie. Wel werden in de evaluatie enkele aandachtspunten geïdentificeerd, naar aanleiding waarvan de toenmalige minister een vijftal aanbevelingen deed:

1. Accreditatie van de opleidingen van NFI en NIFP in relatie tot de toetsingslast van NRGD. Het College formuleerde daarop het doel om te onderzoeken hoe de toetsingslast, als gevolg van dubbele toetsing, te verlagen door accreditatie van opleidingen.

2. Omlijning en normering van een deel van de natuurwetenschappelijke deskundigheidsgebieden dat nog niet is opgenomen in het register.
3. Borging van de kwaliteit en vindbaarheid van zowel de deskundigen die kleine deskundigheidsgebieden vertegenwoordigen als de supergespecialiseerde deskundigen.
4. Investering van gerechten in de verbetering van de waardering van deskundigheidsrapporten, mede door middel van de aanstelling van forensisch ondersteuners.
5. Mogelijkheden tot verlenging van de termijn van registratie naar vijf jaar en voorwaardelijke registratie van nieuw instromende zojuist opgeleide deskundigen.

In reactie op de uitkomsten van de evaluatie en in antwoord op het advies van de minister heeft het College zich in de onderhavige evaluatieperiode meerdere doelen en ambities¹ gesteld:

- ⊕ Het doorontwikkelen van de certificering van het deskundigheidsgebied Forensische Psychiatrie, Forensische Psychologie en Forensische Orthopedagogiek (FPPPO). Vanaf 2016 worden bij de toetsing voor (her)registratie van psychiaters en psychologen de door hun geschreven TBS-rapportages meegenomen in de beoordeling.
- ⊕ Eind 2014 zijn alle aanvragen afgehandeld van buitenlandse toetsers en deskundigen werkzaam bij ander aanbieders dan van het NFI. Dit doel wordt gesteld om de mogelijkheid van contra-expertise en forensisch wetenschappelijk debat mogelijk te maken.
- ⊕ Om de administratieve last van de TAC's en het Bureau NRGD te verminderen wordt de registratietermijn opgerekt van vier naar vijf jaar. Dat levert in theorie een reductie van de administratielast op van 25%.
- ⊕ Om de administratieve last van de TAC's en het Bureau NRGD te verminderen wordt er gewerkt met getrapte toetsing, dat wil zeggen: als er door twee toetsers bij eerste lezing van de rapporten wordt geoordeeld dat deze ruim voldoet aan de toelatingscriteria, dan wordt direct een positief advies afgegeven. Bij enige twijfel of een negatief oordeel wordt opgeschaald naar drie beoordelingen.
- ⊕ Het normeren van een nieuw deskundigheidsgebied, zo mogelijk elk jaar.
- ⊕ Het toewerken naar uitbreiding naar bestuurs- en civielrecht. Het NRGD wil zich met die uitbreiding ontwikkelen tot één register voor de gehele rechtspraak.
- ⊕ In 2016 zijn van zeven deskundigheidsgebieden de registratie-eisen herijkt en aangescherpt. Het betreft de deskundigheidsgebieden: DNA-bronniveau, handschriftonderzoek, verdovende middelen – analyse en interpretatie, forensische toxicologie, forensisch wapen- en munitieonderzoek, toetsing aan de wet wapens en munitie en forensische pathologie.
- ⊕ Incidenteel worden ad hoc-deskundigen ingezet voor de beantwoording van specifieke vragen. Zoals het effect van een bepaald geneesmiddel op gedrag. De ad-hoc-deskundige is een deskundige

¹ In de jaarverslagen en andere beleidsdocumentatie van de onderzochte periode worden niet tot nauwelijks SMART-doelstellingen geformuleerd, maar wordt door het College wisselend geschreven over 'doelen' en 'ambities'. Bovendien zijn de doelen en ambities weliswaar gesteld in de onderzochte periode 2014-2019 maar wordt veelal in het midden gelaten binnen welke termijn het College deze doelen en ambities wil verwezenlijken.

die nog nooit (of zeer zelden) heeft gerapporteerd voor de rechtspraak en wiens expertisegebied in beginsel niet forensisch georiënteerd is. Het College heeft zich in opdracht van de minister tot doel gesteld te onderzoeken hoe de kwaliteit van rapportages van wetenschappers zonder ervaring met het recht gewaarborgd kan worden.

Op grond van de evaluatie wordt geconcludeerd dat het College deels geslaagd is zijn doelen en ambities te realiseren. Het deskundigheidsgebied FPPO is doorontwikkeld. Vanaf 2016 worden namelijk bij de toetsing voor (her)registratie van psychiaters en psychologen de door hen geschreven TBS-rapportages – voor zover aanwezig – meegenomen ter beoordeling. Ook wat betreft het aantrekken van buitenlandse deskundigen binnen het NRGD-stelsel is het College succesvol gebleken. Op 31 december 2019 stonden namelijk 10 buitenlandse deskundigen in het register geregistreerd op een deskundigheidsgebied waarop ook het NFI inzet levert. (Een belangrijk deel van deze buitenlandse deskundigen is tevens lid van een NAC en TAC.) Voorts is het gelukt om de registratietermijn van een deskundige in het register van vier naar vijf jaar te verlengen. Met als gevolg dat de toetsingslast merkbaar lager is geworden. Ook het feit dat (deels) gewerkt wordt met getrapte toetsing heeft bijgedragen aan de verlaging van de toetsingslast. De verwachting is dat de toetsingslast verder afneemt doordat het per 1 januari 2020 voor deskundigen, die met goed gevolg de NIFP- opleiding voor rapporteur pro-Justitia hebben afgelegd, mogelijk is om direct zonder inhoudelijke toetsing voorwaardelijk geregistreerd te worden in het NRGD. Hoewel binnen deze evaluatie nog geen ervaring met deze nieuwe werkwijze kon worden geïnventariseerd, beoordelen het College en de andere betrokken stakeholders deze nieuwe mogelijkheid positief.

Op de andere doelen en ambities is binnen de onderzochte periode 2014-2019 geen (volledige) doelrealisatie geweest. Dit betreft het uitwerken van een beoordelingsstelsel voor ad-hoc deskundigen en het uitbreiden van het NRGD-stelsel naar het bestuurs- en civielrecht. Ook lag het aantal nieuw genormeerde deskundigheidsgebieden lager dan beoogd (zie verder de conclusies ten aanzien van (her)normering).

Conclusies ten aanzien van (her)normering

Binnen het thema **normering en hernormering** zijn de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- ③ Welke deskundigheidsgebieden zijn opgenomen in het register?
- ③ Welke deskundigheidsgebieden zijn sinds 2014 genormeerd?
 - Hoe verliep het proces van hernormering?
 - In hoeverre is hierbij extra aandacht geweest voor kleine deskundigheidsgebieden en natuurwetenschappelijke deskundigheidsgebieden?

Voor de evaluatie leverde dat de volgende conclusies op. Op 31 december 2019 zijn de volgende deskundigheidsgebieden genormeerd:

Tabel 1. Deskundigheidsgebieden per 31 december 2019

Deskundigheidsgebied	Aantal ingeschreven deskundigen in NRGD
Forensische Psychologie en Forensische Orthopedagogiek (FPPO)	508
Digitaal Forensisch onderzoek (nieuw sinds 2016)	27
DNA-analyse en interpretatie	25
Rechtspsychologie (nieuw sinds 2017)	12
Toxicologie	9
Forensische Pathologie (nieuw sinds 2015)	8
Verdovende middelen	6
Forensisch Wapen- en Munitieonderzoek	6
Handschriftonderzoek	3
Toetsing aan de Wet Wapens en Munitie	1
Totaal aantal registraties	605

 Bron: administratie Bureau NRGD

Van deze lijst zijn sinds 2014 de volgende deskundigheidsgebieden nieuw toegevoegd aan het NRGD: forensische pathologie (in 2015), digitaal forensisch onderzoek (in 2016) en rechtspsychologie (in 2017). Twee van deze drie nieuwe deskundigheidsgebieden zijn in aantal registraties klein te noemen: het deskundigheidsgebied forensische pathologie telt op 31 december 2019 acht deskundigen en het deskundigheidsgebied van de rechtspsychologie telt 12 deskundigen. Digitaal forensisch onderzoek is op 31 december 2019 met 27 geregistreerde deskundige nagenoeg even groot als het deskundigheidsgebied van DNA-analyse en interpretatie.

Met het toevoegen van drie nieuwe deskundigheidsgebieden aan het NRGD-stelsel heeft het College zijn doelstelling² van één deskundigheidsgebied per jaar niet gehaald. Van de zijde van het Bureau NRGD wordt als verklaring voor het achterblijven op deze doelstelling gewezen op het feit dat geen budgetuitbreiding heeft plaatsgevonden in de afgelopen periode terwijl het aantal deskundigheidsgebieden wel toenam. Net als de hoeveelheid werk die daarmee gemoeid was. Bovendien zijn het College en het Bureau NRGD in toenemende mate betrokken bij andere kwaliteitsverbeteringstrajecten, zoals die met de opleidingen van het NIFP of de afstemming met het NFI.

Het College zelf beoogt in de nabije toekomst DNA op activiteitsniveau, expertise op het terrein van schotresten en forensische accountancy te normeren. In aanvulling op deze gebieden geven andere stakeholders aan behoefte te hebben aan het normeren van brand-expertise, verkeersongevallen-expertise en diverse terreinen binnen de forensische geneeskunde.

De wijze waarop deskundigheidsgebieden worden genormeerd blijkt in de praktijk effectief. Over de volle breedte van de geïnterviewde partijen wordt geoordeeld dat er breed draagvlak is voor de normen die door

² Of: ambitie, zie noot 1.

het College voor ieder deskundigheidsgebied zijn vastgesteld. Ze vormen een goede afspiegeling van hetgeen in het betreffende deskundigheidsgebied algemeen wordt aanvaard. Tijdens de onderzochte periode heeft geen structurele hernormering van reeds genormeerde deskundigheidsgebieden plaatsgevonden. Wel zijn bepaalde normen en procedures op bepaalde deskundigheidsgebieden tussentijds aangescherpt.

Conclusies ten aanzien van (her)registratie

Binnen het thema **registratie en herregistratie** stonden de volgende onderzoeksvragen centraal:

- ① Hoeveel deskundigen zijn geregistreerd?
- ① Hoe vaak wordt inschrijving of herinschrijving geweigerd?
- ① Wat zijn de redenen om deskundigen te weigeren?
- ① Indien van toepassing: wat zijn de redenen voor doorhaling van de inschrijving in het register?

Het aantal deskundigen dat is toegelaten in het NRGD is sinds 2014 licht gestegen van 529 (in 2014) tot 605 (in 2019). De toename van 76 deskundigen is voor iets meer dan de helft toe te schrijven aan de normering van nieuwe deskundigheidsgebieden, waarvoor 47 nieuwe deskundigen zijn toegelaten. Net als in 2014 is de overgrote meerderheid (508=84%) deskundig op het terrein van de FPPO. Met uitzondering van de DNA-analyse en interpretatie en Digitaal Forensische onderzoek tellen de overige deskundigheidsgebieden tien of minder ingeschrevenen. Vaak gaat het om slechts heel beperkte aantallen deskundigen.

Het aantal aanvragen dat op advies van de TAC door het College wordt afgewezen is relatief beperkt. Op aanvragen voor een voorlopige toelating schommelt het afwijzingspercentage tussen de 1% (in 2017) en 6% (in 2018 en 2019). Het afwijzingspercentage op herinschrijvingen schommelt tussen de 4% (in 2019) en 11% (in 2016) in de onderzochte periode. Reden om deskundigen te weigeren is zonder uitzondering dat aanvragers niet voldoen aan de voor het betreffende deskundigheidsgebied geldende toelatingsnormen. Een beperkt aantal afgewezen aanvragers maakt tegen het besluit van het College bezwaar bij een BAC. In een op de zes zaken oordeelt de BAC anders dan de TAC en geeft alsnog een positief advies voor toelating tot het register.

De toetsingsprocedure bij de initiële aanvraag en de aanvraag tot herregistratie wordt zowel door deskundigen zelf als door de TAC-leden als 'zorgvuldig' beoordeeld. Ook de expertise van de TAC-leden wordt in de regel goed beoordeeld.

Doorhaling in het register heeft in de onderzochte periode slechts één keer plaatsgevonden. Hiervoor zijn twee redenen. In de eerste plaats is er geen wettelijke onderzoeksbevoegdheid waardoor het College niet alle noodzakelijke informatie kan opvragen. In de tweede plaats wil het College niet functioneren als een

tuchtcollege. De evaluatie leverde overigens geen indicaties op dat het probleem van disfunctionerende deskundigen groot is.

Uit de evaluatie blijkt dat ongeveer een derde van de initiële aanvragers onder voorwaarden wordt toegelaten tot het register. Deze voorziening bestaat daaruit dat een kandidaat de tijd krijgt om bepaalde kleine onvolkomenheden binnen een gegeven periode recht te zetten. Het gaat bijvoorbeeld om zaken als peer-reviews of intervisie-activiteiten. TAC-leden zien de voorwaardelijke toelating als een nuttige voorziening in het huidige stelsel. Met die voorwaardelijke toelating kan vervolgens (al dan niet onder supervisie) worden gerapporteerd waardoor binnen de gestelde periode alsnog aan de voorwaarden wordt voldaan.

Conclusies ten aanzien van de kwaliteit

Binnen het thema **kwaliteit** zijn de volgende vragen beantwoord:

- ③ In hoeveel gevallen zijn in de afgelopen vijf jaar alsnog deskundigen geraadpleegd die niet in het register stonden?
 - Wat was hiervoor de reden? Zijn deze in een latere fase alsnog geregistreerd?
- ③ Is de kwaliteit van de deskundigen en hun producten toegenomen sinds de registratie?
 - Is het mogelijk hierover een uitspraak te doen?
 - En zo niet, wat is ervoor nodig om dat wel te kunnen doen?
- ③ Is de toetsingslast van het College verminderd door accreditatie van opleidingen van NFI en NIFP?
- ③ In hoeverre werken gerechten met forensische medewerkers?
 - Welke invloed heeft dit op de waardering van deskundigheidsrapporten?

Bij de evaluatie is een onderscheid gemaakt tussen de kwaliteit van het NRGD-stelsel en de kwaliteit van de deskundigen die zijn ingeschreven in het register. De term 'kwaliteit' is binnen deze evaluatie niet uitgewerkt maar overgelaten aan een deskundigenoordeel van deelnemers van het onderzoek. Voor wat betreft de kwaliteit van het NRGD-stelsel worden door de stakeholders met name twee aspecten van belang geacht: de onafhankelijkheid en objectiviteit van het normerings- en toetsingsproces en de deskundigheid van de leden van de diverse commissies.

NRGD-stelsel

Uit de evaluatie blijkt dat over de volle breedte van de bevroegde partijen (inclusief de geregistreerde deskundigen zelf) geoordeeld wordt dat het NRGD-stelsel objectief en onafhankelijk functioneert. Ook wordt erop gewezen dat de normen die worden gehanteerd bij de toelatingstoets goed afgeleid zijn van de state-of-the-art inzichten in de wetenschap en dat de leden van de verschillende toetsingsadviescommissie over de juiste deskundigheid beschikken.

Voor het waarborgen van de onafhankelijkheid heeft het College erop toegezien dat buitenlandse toetsers worden ingezet bij kleine deskundigheidsgebieden waarop de Nederlandse deskundigen elkaar vrijwel allemaal kennen. Dat komt de onafhankelijkheid ten goede, zo wordt geoordeeld. Maar niet per se de kwaliteit van de beoordeling, omdat buitenlandse deskundigen soms onvoldoende kennis hebben van de Nederlandse juridische context en rapporten vertaald moeten worden. Onafhankelijkheid en inhoudelijke kwaliteit lijken elkaar daarbij te bijten.

Deskundigen

Ook over de kwaliteit van de geregistreerde deskundigen wordt positief geoordeeld. Het NRGD-stelsel garandeert dat aan bepaalde minimumeisen wordt voldaan en tijdens rechtszittingen vindt nagenoeg geen discussie meer plaats over of een NRGD-deskundige wel over de juiste expertise beschikt. Op zich een positief gegeven, waarbij wel de kanttekening moet worden gemaakt dat de rechter te allen tijde nog wel de plicht heeft de kwaliteit van de deskundige te beoordelen. Ook het College vraagt hier aandacht voor.

De meeste rechters, officieren van justitie, forensisch medewerkers en advocaten hebben de kwaliteit van de forensische expertise in de onderzochte periode zien verbeteren. Vooral op de specifiek technische vakgebieden zijn de rapportages toegankelijker geworden en zijn deskundigen beter in staat binnen hun deskundigheidsgebied te blijven. Of deze verbetering (alleen) toe te schrijven is aan het NRGD-stelsel valt moeilijk te stellen. De geïnterviewden wijzen op flankerende ontwikkelingen binnen het strafproces die bijgedragen kunnen hebben aan deze vooruitgang. Een van die ontwikkelingen betreft de forensisch medewerkers die door steeds meer rechtbanken worden ingezet. De taak van forensisch medewerkers is om (onderzoeks)rechters en griffiers te helpen forensische rapportages op het gebied van bèta-wetenschappen te begrijpen en hen te ondersteunen in hoe die rapportages kunnen worden gebruikt voor de oordeelvorming. Rechters en ook het College zelf oordelen positief over deze relatief nieuwe functie binnen het strafproces. Ze wijzen erop dat de informatie uit forensische rapportages met de inbreng van forensisch medewerkers beter beoordeeld kan worden. Anderen plaatsen kanttekeningen bij deze functie door erop te wijzen dat zij weliswaar een belangrijke rol spelen en invloed uitoefenen binnen het strafproces, maar voor OM en verdediging buiten beeld blijven.

Dit neemt niet weg dat op het terrein van de FPPO, dat veruit het grootste deskundigheidsgebied is, geen kwaliteitsverbetering wordt geconstateerd. Verschillende partijen merken op dat er ondanks NRGD-registratie soms flinke verschillen in kwaliteit tussen rapporten en deskundigen bestaan. Bovendien wordt gewezen op de problematiek rond de beschikbaarheid van rapporteurs pro-Justitia op het terrein van de FPPO. Het gebrek aan voldoende rapporteurs zorgt ervoor dat een rapport soms niet of pas heel laat wordt uitgebracht en dat de kwaliteit soms lijdt onder de tijdsdruk.

NRGD-geregistreerde deskundigen kunnen worden gevraagd tegenonderzoek uit te voeren op een eerder aan de rechterlijke macht uitgebracht onderzoek. Niet alle deskundigen – met name op het terrein van de

FPPO - blijken dit echter in de praktijk ook te willen. Van verschillende zijden wordt binnen het onderzoek verteld dat het doen van tegenonderzoek op het terrein van de FPPO nadelig zou zijn voor het imago van de onafhankelijke deskundige. Toch blijkt uit de evaluatie dat er geen tekort is aan contra-experts op dit vakgebied. Uit de enquête onder deskundigen wordt namelijk duidelijk dat ongeveer een vijfde van de FPPO-deskundigen desgevraagd uitvoering wil geven aan tegenonderzoek. Het probleem is dat tussen vraag en aanbod een mismatch is. Deze wordt veroorzaakt door het feit dat in het register niet wordt bijgehouden of iemand beschikbaar is voor contra-expertise.

Alleen op enkele kleine deskundigheidsgebieden zijn in het NRGD geen reële kandidaten aanwezig voor contra-expertise. De reden hiervoor is dat deze deskundigheidsgebieden in Nederland alleen deskundigen kennen die werkzaam zijn bij het NFI. Het behoeft weinig toelichting dat het niet voor de hand ligt dat een NFI-deskundige tegenonderzoek doet op werk van een naaste collega. Tegelijkertijd blijkt echter ook dat voor deze deskundigheidsgebieden wel deskundigen buiten het register NRGD beschikbaar zijn voor tegenonderzoek (waaronder verschillende academici).

Wat betreft de inzet van niet-geregistreerde deskundigen maakt de evaluatie duidelijk dat deze per deskundigheidsgebied verschilt. Op het terrein van FPPO wordt niet tot nauwelijks gewerkt met niet-geregistreerden. Terwijl op het terrein van natuurwetenschappelijke deskundigheidsgebieden relatief vaker met niet-geregistreerden wordt gewerkt. Een belangrijk deel van de NFI-medewerkers en diverse academici zijn niet geregistreerd. Voor deze deskundigen lijkt weinig incentive aanwezig te zijn om alsnog geregistreerd te worden omdat hun kwaliteit binnen de rechterlijke macht niet ter discussie staat en rechters noch officieren van justitie toegevoegde waarde zien in een eventuele aanvullende registratie in het NRGD. Dat ligt anders bij onbekende deskundigen die door de verdediging worden opgevoerd als deskundigen (al dan niet in het kader van tegenonderzoek).

De algemene indruk binnen de rechterlijke macht is overigens dat de inzet van niet-geregistreerden afneemt. Ook de verdediging geeft er steeds meer de voorkeur aan om bij de inzet van deskundigen een beroep te doen op het register van het NRGD.

Tot slot

De evaluatie laat zien dat het NRGD in belangrijke mate heeft bijgedragen aan het doel van de Wet deskundige in strafzaken om het vertrouwen in de rechtspraak te versterken door het realiseren van kwaliteitsverbeteringen in de forensische advisering. Zij heeft deze bijdrage geleverd door diverse deskundigheidsgebieden te normeren en een register in te richten waarin alleen deskundigen worden ingeschreven die voldoen aan de normen die door het College voor het desbetreffende vakgebied zijn vastgesteld. Tot slot roept het onderzoek nog de vraag op of het huidige stamien van normeren en registreren passend is voor de zeer kleine deskundigheidsgebieden. Wellicht dat het vanuit het oogpunt van doelmatigheid voor bepaalde vakgebieden beter is met andere systemen van kwaliteitswaarborging te werken.

DSP-groep BV
Van Diemenstraat 410
1013 CR Amsterdam
+31 (0)20 625 75 37

dsp@dsp-groep.nl
KvK 33176766
www.dsp-groep.nl

DSP-groep is een onafhankelijk bureau voor onderzoek, advies en management, gevestigd aan de IJ-oevers in Amsterdam. Sinds de oprichting van het bureau in 1984 werken wij veelvuldig in opdracht van de overheid (ministeries, provincies en gemeenten), maar ook voor maatschappelijke organisaties op landelijk, regionaal of lokaal niveau. Het bureau bestaat uit 40 medewerkers en een groot aantal freelancers.

Dienstverlening

Onze inzet is vooral gericht op het ondersteunen van opdrachtgevers bij het aanpakken van complexe beleidsvraagstukken binnen de samenleving. We richten ons daarbij met name op de sociale, ruimtelijke of bestuurlijke kanten van zo'n vraagstuk. In dit kader kunnen we bijvoorbeeld een onderzoek doen, een registratie- of monitorsysteem ontwikkelen, een advies uitbrengen, een beleidsvisie voorbereiden, een plan toetsen of (tijdelijk) het management van een project of organisatie voeren.

Expertise

Onze focus richt zich met name op de sociale, ruimtelijke of bestuurlijke kanten van een vraagstuk. Wij hebben o.a. expertise op het gebied van transitie in het sociaal domein, kwetsbare groepen in de samenleving, openbare orde & veiligheid, wonen, jeugd, sport & cultuur.

Meer weten?

Neem vrijblijvend contact met ons op voor meer informatie of om een afspraak te maken. Bezoek onze website www.dsp-groep.nl voor onze projecten, publicaties en opdrachtgevers.

RLA
STE
CHT
KUNDE